

THE
SOUND OF SIBELIUS

LAHTI SYMPHONY ORCHESTRA
OSMO VÄNSKÄ

SUPER AUDIO CD

SIBELIUS, JOHAN (JEAN) CHRISTIAN JULIUS (1865–1957)

	KARELIA SUITE, Op. 11 (1893)	13'46
1	I. Intermezzo	3'27
2	II. Ballade JUKKA HIRVIKANGAS <i>cor anglais</i>	6'10
3	III. Alla marcia	4'02
4	THE WOOD-NYMPH, Op. 15 (1894/95)	21'37
	Ballad for Orchestra ILKKA PÄLLI <i>cello</i>	
5	THE SWAN OF TUONELA (1893, rev. 1897 & 1900) JUKKA HIRVIKANGAS <i>cor anglais</i>	9'10
6	LEMMINKÄINEN'S RETURN (1896, rev. 1897 & 1900)	6'24
	Nos 2 & 4 from the <i>Lemminkäinen Suite</i> , Op. 22	
7	SPRING SONG, Op. 16 (1894, rev. 1895)	7'34
8	VALSE TRISTE (1903, rev. 1904)	4'22
9	KURKIKOHTAUS (SCENE WITH CRANES) (1903, rev. 1906)	4'55
	from the music to Arvid Järnefelt's play <i>Kuolema (Death)</i> , Op. 44	
10	FINLANDIA, Op. 26 (1899, rev. 1900)	7'57

TT: 78'13

LAHTI SYMPHONY ORCHESTRA (Sinfonia Lahti) JAAKKO KUUSISTO *leader*
OSMO VÄNSKÄ *conductor*

All works published by Breitkopf & Härtel

Stereo versions of these original 5.0 surround sound recordings of the *Karelia Suite*, *The Wood-Nymph*, *Spring Song*, *Valse triste* and *Scene with Cranes* have previously appeared in the BIS Sibelius Complete Edition. For inclusion on this hybrid SACD they have been remixed.

Jean Sibelius was born just a few months after the assassination of Abraham Lincoln in 1865 and died 91 years later, just weeks before the launch of *Sputnik 1* initiated the Space Race. He lived through two world wars and saw his home country, Finland, develop from a somewhat reluctant grand duchy of the Russian Empire into a proud independent nation that had even hosted the Olympic Games. He became a *de facto* ambassador for Finland as well as one of its most marketable assets – a remarkable achievement for a composer of classical music. His reputation rests primarily on his seven symphonies, violin concerto and tone poems, although his music for the stage also enjoyed great success and he was a sensitive writer of songs and choral works and a prolific miniaturist; moreover in recent years his early chamber music has become better known and more highly regarded.

This disc begins with the *Karelia Suite*, a concert selection of movements from a patriotic gala evening with *tableaux vivants* and music composed in 1893 (and thus among the earliest of Sibelius's orchestral works). During the 1890s, Russian rule in Finland was becoming steadily more oppressive, and such galas were an expression of the Finnish people's growing resentment and national awareness as well as being highlights of the Helsinki social calendar. On this occasion the Viipuri Student Corporation at Helsinki University had arranged a lavish pageant depicting historical scenes from the province of Karelia. The opening *Intermezzo* with its fanfares and central march sounds so high-spirited that it is hard to believe that it originally depicted the gathering of taxes, by a Lithuanian Duke in 1333. In the more melancholy *Ballade* a singer entertains a gathering of noblemen in Viipuri castle in 1446. The concluding *Alla marcia* portrays the Swedish conquest of the town of Käkisalme in 1580. The sheer exuberance of the outer movements may sur-

prise those who are more familiar with the serious side of the composer's musical character, but in fact much of his chamber music from the previous decade had exhibited a similar bright, cheerful disposition.

The tone poem *The Wood-Nymph*, along with *The Swan of Tuonela* and *Lemminkäinen's Return*, represent Sibelius's so-called Symbolist period, although they draw their inspiration from very different sources. *The Wood-Nymph* is based on a poem by the Swedish writer Viktor Rydberg (1828–95), and indeed it also exists in a shorter melodrama version for narrator and smaller orchestral forces. Episodic in structure, the work charts the story of a dashing young hero named Björn. On his way to a feast, Björn is lured astray in the forest by the dwarves and elves, and is then seduced by a wood-nymph. By giving himself to the nymph, however, he cuts himself off from all human love and, grief-stricken, must spend the rest of his life listening inconsolably to the sighing of the forests. The tone poem was first performed on 17th April 1895 but, after a few more performances during the composer's lifetime, fell into oblivion. Since its triumphant first modern performance by Osmo Vänskä and the Lahti Symphony Orchestra in 1996, it has been published and has been heard to great acclaim all over the world.

The Swan of Tuonela and *Lemminkäinen's Return* are both from the *Lemminkäinen Suite*, a set of four tone poems based on stories from the Finnish national epic, the *Kalevala*, in which Lemminkäinen is a swaggering hero with elements of Don Juan in his character. First performed in 1896, the suite is derived in part from a projected opera, *Veneen luominen (The Building of the Boat)*, which Sibelius abandoned after going through something of a 'Wagner crisis' in connection with a visit to Bayreuth in 1894. The *Lemminkäinen Suite* underwent several revisions, and for many years only the

two movements here were published; right from the outset, however, they have proved popular concert items. *The Swan of Tuonela* with its famous cor anglais solo is a brooding threnody portraying the majestic singing of the swan that floats on the black river around Tuonela, the Hades of Finnish mythology. Sibelius had particular fascination for big migrating birds such as swans and cranes and here, as elsewhere, they inspired him to write music of great intensity. According to a note in the score of *Lemminkäinen's Return*: 'Exhausted after a long series of wars and battles, Lemminkäinen decides to return home. He transforms his cares and worries into war-horses and sets off. After a voyage that is rich in adventure, he finally arrives in his native land, where he rediscovers the places that are so full of childhood memories.' In 1921 Sibelius spoke of the character of the piece as follows: 'I think we Finns ought not to be ashamed to show more pride in ourselves... Lemminkäinen is just as good as the noblest of earls. He is an aristocrat, without question an aristocrat!'

In June 1894 a new *Improvisation* for orchestra by Sibelius was performed at an open-air festival near Vaasa on the east coast of Finland; the following spring the piece was revised and renamed *Spring Song*. It is one of the most easy-going and accessible of his tone poems, with fresh, sumptuous melodies. The piece has no literary or descriptive programme but, like the earlier *En saga*, is an 'expression of a state of mind'. As Sibelius's friend and patron Axel Carpelan later observed, the music portrays 'the slow, laborious arrival of the Nordic spring and wistful melancholy'.

Sibelius's theatre music is represented on this disc by two short pieces, revised for concert use, from the score he supplied in 1903 for the play *Kuolema* (*Death*) by his brother-in-law Arvid Järnefelt: *Valse triste* and *Scene*

with Cranes. The play, staged at the Finnish National Theatre in Helsinki, ran for just six performances (it was revised and revived some years later), but *Valse triste* proved so popular that it was soon heard not only as a concert piece in its own right but also, in innumerable arrangements, in cafés and salons across the globe. It describes a scene where the play's hero, Paavali, has fallen asleep while keeping vigil at his mother's bedside. Mortally ill and delirious, she rises up from her deathbed to dance a final waltz with Death himself; Paavali wakes to find that his mother has passed away. Although *Valse triste* is one of Sibelius's best-loved pieces, he sold it to his publisher on very poor terms, and earned almost nothing from its popularity. *Scene with Cranes* is an arrangement of the third and fourth musical numbers from the theatre score: its seamless, free-flowing string textures frame a clarinet motif representing the call of the cranes. In the play, as Paavali and his wife Elsa sleep in a forest, a flock of cranes passes and one bird, detaching itself from the flock, brings them a baby.

Like the *Karelia Suite*, *Finlandia* originates in music for a patriotic historical pageant, this time the so-called *Press Celebrations Music* of 1899, of which it formed the grand finale. The last of the six tableaux depicted events and characters from the 19th century and was originally called *Finland Awakes* (the title *Finlandia* was suggested to Sibelius by Axel Carpelan). Despite the historical imagery of the tableaux, Sibelius did not draw on traditional melodies or folk music in this work; both in the title and in the music, however, he alludes to the choral song *Herää Suomi (Awaken, Finland)* by Emil Genetz (1852–1930). After the pageant Sibelius made slight revisions to the final section of the piece before publication. *Finlandia* soon acquired an invincible position as a symbol of Finland's independent spirit to the extent that

its very title was regarded as too provocative to the Russian authorities. At some early performances it was therefore billed as *Suomi (Finland)*, *Vaterland*, *La Patrie* or even simply *Impromptu*.

© *Andrew Barnett 2009*

The **Lahti Symphony Orchestra** (Sinfonia Lahti) has, under the direction of Osmo Vänskä (principal conductor 1988–2008), developed into one of the most notable in Europe. The orchestra's artistic adviser since the autumn of 2008 has been Jukka-Pekka Saraste, and in the autumn of 2011 Okko Kamu takes up the post of principal conductor. Since 2000 the orchestra has been based at the wooden Sibelius Hall (with internationally renowned acoustics by Artec Consultants from New York). The orchestra has undertaken many outstanding recording projects for BIS, winning two *Gramophone Awards*, the Grand Prix du Disque from the Académie Charles Cros, two Cannes Classical Awards and a Midem Classical Award. The orchestra has gained two platinum discs and several gold discs, for example for its recordings of the original version of Sibelius's *Violin Concerto* (1992) and 'Finnish Hymns' (2001). The Lahti Symphony Orchestra has played at numerous music festivals, including the BBC Proms in London and the White Nights festival in St Petersburg. It has also performed in Amsterdam, at the Musikverein in Vienna and at the Philharmonie in Berlin, and has also toured in Spain, Japan, Germany, the USA and China. In 2003, Japanese music critics voted the orchestra's performance of Sibelius's *Kullervo* as Japan's best classical concert of the year. Each September the Lahti Symphony Orchestra organizes an international Sibelius Festival at the Sibelius Hall.

Praised for his intense, dynamic performances, his compelling, innovative interpretations of the standard, contemporary and Nordic repertoires and the close rapport he establishes with the orchestral musicians he leads, **Osmo Vänskä** was principal conductor of the Lahti Symphony Orchestra from 1988 until 2008, making a major contribution to the orchestra's development. Since 2003 he has been the music director of the Minnesota Orchestra. He began his musical career as a clarinetist, occupying the co-principal's chair in the Helsinki Philharmonic Orchestra for several years. After studying conducting at the Sibelius Academy in Helsinki, he won first prize in the 1982 Besançon International Young Conductor's Competition. His conducting career has featured substantial commitments to such orchestras as the Tapiola Sinfonietta, Iceland Symphony Orchestra and BBC Scottish Symphony Orchestra. His numerous recordings for BIS – including almost 60 discs with the Lahti Symphony Orchestra – continue to attract the highest acclaim. Meanwhile Vänskä is heavily in demand internationally as a guest conductor with the world's leading orchestras, enjoying regular relationships with such as the London Philharmonic Orchestra, BBC Symphony Orchestra, Yomiuri Nippon Symphony Orchestra, Cleveland Orchestra, Philadelphia Orchestra and National Symphony Orchestra of Washington. Among the many honours and distinctions he has been awarded are the Pro Finlandia medal, a Royal Philharmonic Society Award, *Musical America's* Conductor of the Year Award in 2004, the Sibelius Medal in 2005 and the Finlandia Foundation Arts and Letters Award in 2006.

Jean Sibelius syntyi vain muutama kuukausi Abraham Lincolnin salamurhan jälkeen vuonna 1865 ja kuoli 91 vuotta myöhemmin, vain joi-tain viikkoja ennen kuin *Sputnik 1*:n laukaisu aloitti kilpailun avaruuden valloituksesta. Hän koki kaksi maailmansotaa ja näki kotimaansa kehitty-misen Venäjän valtakunnan jokseenkin vastahakoisesta suuruhtinaskunnasta ylpeäksi, itsenäiseksi valtioksi, joka jopa isännöi olympialaiset. Hänestä tuli Suomelle todellinen suurlähettiläs ja myös yksi sen kysytyimmistä voimava-roista – merkittävä saavutus klassisen musiikin säveltäjältä. Hän maineensa perustuu ensisijaisesti hänen seitsemään sinfoniaansa, viulukonserttoonsa ja sinfonisiin runoihinsa, vaikka myös hänen näyttämömusiikkinsa nautti suurta suosiota, ja hän oli herkkä laulujen ja kuoroteosten säveltäjä sekä tuottelias miniatyyrien tekijä. Lisäksi viime vuosina hänen varhainen kamarimusiikki-tuotantonsa on tullut paremmin tunnetuksi ja saanut enemmän arvostusta.

Tämä levy alkaa *Karelia-sarjalla*, joka on konserttikäyttöön tehty kokoel-ma näyttämökuvaelmia sisältäneen isänmaallisen iltamatilaisuuden musiikista vuodelta 1893 (ja on näin ollen yksi Sibeliuksen varhaisimmista orkesteri-teoksista). 1890-luvulla Venäjän valta Suomessa oli kehittymässä tasaiseen tahtiin epäoikeudenmukaisemmaksi. Tämänkaltaiset illamat ilmaisivat suoma-laisten kasvavaa mielihahaa ja kansallista tietoisuutta, ja ne olivat myös koho-kohtia Helsingin seuralämässä. Tähän kyseiseen tapahtumaan Helsingin Yliopiston Wiipurilainen Osakunta oli järjestänyt ylenpalttisen kuvaelman, jossa nähtiin historiallisia kohtauksia Karjalan maakunnasta. Sarjan aloittava *Intermezzo* kuulostaa fanfaariensa ja päämarssinsa kanssa niin hyväntuuliselta, että on vaikea kuvitella sen alun perin kuvanneen liettualaisen herttuan vuonna 1333 toimeenpanemaa veronkantoa. Luonteeltaan melankolisemmassa *Balla-dissa* laulaja viihdyttää aatelismiesten kokoontumisessa Viipurin linnassa

vuonna 1446. Viimeiseksi kuultava *Alla marcia* kuvaa ruotsalaisten toteuttamaa Käkisalmen valloitusta vuonna 1580. Teoksen ääriosien puhdas riemu saattaa yllättää ne kuulijat, joille Sibeliuksen musiikillisen luonteen vakavampi puoli on tutumpi, mutta itse asiassa hänen edellisellä vuosikymmenellä tekemässään kamarimusiikissa oli ilmennyt samanlainen valoisa, iloinen luonteenlaatu.

Sinfoninen runo *Metsänhaltija* edustaa *Tuonelan joutsenen* ja *Lemminkäisen paluun* tavoin Sibeliuksen ns. symbolista jaksoa, vaikka ne saivatkin innoituksensa hyvin erilaisista lähteistä. *Metsänhaltija* perustuu ruotsalais-kirjailija Viktor Rydbergin (1825–1895) runoon, ja teoksesta on myös olemassa lyhyempi melodraamaversio kertojalle ja pienemmälle orkesterille. Teos on rakenteeltaan episodimainen ja se kertoo tarinan Björn-nimisestä urheasta, nuoresta sankarista. Björn on matkalla juhliin, kun kääpiöt ja keijut johdattavat hänet harhaan metsässä, ja sitten metsänhaltija viettelee hänet. Antautuessaan haltijalle hän kuitenkin irrottautuu kaikesta inhimillisestä rakkaudesta ja joutuu surun murtamana viettämään loppuelämänsä kuunnellen lohduttomana metsien huokailua. Tämä sinfoninen runo sai ensiesityksensä 17.4.1895, mutta muutaman säveltäjän elinaikana olleen esityksen jälkeen se jäi unohduksiin. Osmo Vänskä johti Sinfonia Lahtea teoksen voittoisassa modernissa ensiesityksessä vuonna 1996, jonka jälkeen teos on kustannettu, ja se on saavuttanut suurta suosiota kaikkialla maailmassa.

Tuonelan joutsen ja *Lemminkäisen paluu* ovat kummatkin peräisin *Lemminkäis-sarjasta*, joka on neljän, *Kalevalaan* perustuvan sinfonisen runon kokoelma. *Kalevalassa* Lemminkäinen on rehvasteleva sankari, jonka luonteessa on donjuanmaisia piirteitä. Vuonna 1896 ensiesityksensä saanut sarja on osittain peräisin suunnitteilla olleesta oopperasta *Veneen luominen*, jonka Sibelius hylkäsi koettuaan jonkinlaisen ”Wagner-kriisin” Bayreuthin-vierai-

lunsa yhteydessä vuonna 1894. *Lemminkäis-sarja* kävi läpi monia korjauksia, ja useiden vuosien ajan vain tässä kuultavat kaksi osaa olivat kustannettu. Nämä olivat kuitenkin alusta lähtien suosittuja konserttikappaleita. *Tuonelan joutsen* kuuluisan englannintorvisoolonsa kera on mielteliäs valitusvirsi, joka kuvaa Tuonelan tummassa virrassa uivan joutsenen majesteettista laulua. Sibeliusta kiehtoivat erityisesti suuret muuttolinnut kuten joutsenet ja kurjet, ja tässä tapauksessa – kuten muuallakin – ne innostivat häntä kirjoittamaan hyvin intensiivistä musiikkia. *Lemminkäisen paluussa*, partituurissa olevan huomautuksen mukaan, ”nääntyneenä jatkuvista sodista ja taisteluista Lemminkäinen päättää palata kotiin. Hän muuntaa murheensa ja huolensa sotahevosiksi ja lähtee matkaan. Seikkailurikkaan taipaleen jälkeen hän vihdoinkin pääsee kotimaahansa, mistä löytää paikat, jotka ovat täynnä lapsuudenmuistoja.” Vuonna 1921 hän sanoi kappaleen luonteesta seuraavaa: ”Minä tahtoisin enemmän ylpeyttä meihin suomalaisiin... Lemminkäinen vetää vertoja mille kreiville tahansa. Hän on ylimys, ehdottomasti ylimys!”

Kesäkuussa 1894 Sibeliuksen uusi orkesterikappale *Improvisaatio* esitettiin ulkoilmafestivaalilla Vaasassa, ja seuraavana keväänä kappale korjattiin ja sai uuden nimen *Kevätlaulu*. Kappale on yksi hänen leppoisimmista ja helpoimmin lähestyttävimmistä sinfonisista runoistaan, jossa on raikkaita, upeita melodioita. Kappaleella ei ole mitään kirjallista tai kuvaavaa ohjelmaa, vaan se on aiemmin tehdyn Sadun tavoin ”erään mielentilan ilmaus”. Kuten Sibeliuksen ystävä ja mesenaatti Axel Carpelan havainnoi myöhemmin, kappale piirtää kuvan ”pohjoisen kevään hitaasta ja työläästä tulemisesta sekä kaihoisasta melankoliasta”.

Sibeliuksen näyttämömusiikkia edustavat tällä levyllä kaksi lyhyttä, konserttikäyttöön muokattua kappaletta – *Valse triste* ja *Kurkikohtaus* – hänen vuonna 1903 säveltämästään musiikista lankonsa Arvid Järnefeltin näytel-

mään *Kuolema*. Näytelmä esitettiin Kansallisteatterissa vain kuusi kertaa (se korjattiin ja otettiin uudestaan ohjelmistoon joitain vuosia myöhemmin), mutta *Valse triste* muodostui niin suosituksi, että sitä kuultiin paitsi säveltäjän itsensä luomana konserttikappaleena, niin myös lukuisina erilaisina sovituksina kahviloissa ja salongeissa ympäri maailman. Kappaleessa kuvataan kohtausta, jossa näytelmän sankari Paavali on nukahtanut valvoessaan äitinsä kuolinvuoteen ääressä. Äiti nousee kuolemansairaana ja hourailevana tanssiakseen viimeisen valssin itsensä kuoleman kanssa, ja Paavali herää huomatakseen äitinsä jo kuolleen. Vaikka *Valse triste* on yksi Sibeliuksen rakastetuimmista kappaleista, hän ei ansainnut sillä juuri mitään myytyään sen kustantajalleen hänelle erittäin epäedullisilla ehdoilla. *Kurkikohtaus* on sovitus näytelmän kolmannesta ja neljännessä musiikkinumerosta: sen saumaton, vapaasti virtaava jousitekstuuri kehystää kurkien kutsua kuvaavaa klarinettiaihetta. Näytelmässä Paavalin nukkuessa vaimonsa Elsan kanssa metsässä kurkiparvi ohittaa heidät, ja yksi parvesta irtaantunut lintu tuo heille lapsen.

Karelia-sarjan tavoin myös *Finlandia* on peräisin isänmaallisesta, historiallisesta kuvaelmasta, vuonna 1899 sävelletystä ns. *Sanomalehdistön päivien musiikista*, jonka komean finaalin se muodosti. Kuuden kuvaelmakohtauksen viimeinen kuvasi 1800-luvun tapahtumia ja hahmoja, ja sitä kutsuttiin alun perin nimellä *Suomi herää* (*Finlandia*-nimeä Sibeliukselle ehdotti Axel Carpelan). Kuvaelman historiallisesta kuvakielestä huolimatta Sibelius ei ottanut siihen perinteisiä melodioita tai kansanmusiikkia, mutta niin otsikossa kuin musiikissakin hän kuitenkin viittaa Emil Genetzin (1852–1930) kuorokappaleeseen *Herää Suomi*. Kuvaelmaesityksen jälkeen Sibelius teki kevyitä korjauksia kappaleen loppujaksoon ennen sen kustantamista. *Finlandia* saavutti pian niin voittamattoman aseman Suomen itsenäisyyssaatteen symbolina,

että sen nimi nähtiin liian provosoivana venäläisiä viranomaisia kohtaan. Joissain kappaleen varhaisissa esityksissä sitä kutsuttiinkin nimillä *Suomi*, *Vaterland*, *La Patrie* tai jopa yksinkertaisesti *Impromptu*.

© *Andrew Barnett 2009*

Sinfonia Lahti on yhdessä Osmo Vänskän (ylikapellimestari 1988–2008) kanssa kehittynyt yhdeksi Euroopan merkittävistä orkestereista. Orkesterin taiteellisena neuvonantajana on syksystä 2008 lähtien toiminut Jukka-Pekka Saraste, ja syksyllä 2011 orkesterin ylikapellimestarina aloittaa Okko Kamu. Vuodesta 2000 lähtien orkesterin koti on ollut puinen Sibeliustalo, jonka pääsalin kansainvälisesti kiitetyn akustiikan on suunnitellut Artec Consultants Inc, New York. Orkesteri on tehnyt BIS-levymerkille monia menestyksekkäitä levytyksiä, joista se on saanut useita kansainvälisiä levypalkintoja (mm. Grand Prix du Disque 1993, *Gramophone Award* 1991 ja 1996, Cannes Classical Award 1997 ja 2001 sekä Midem Classical Award 2006). Orkesteri on saanut levytyksistään myös kaksi platinal levyä ja useita kultalevyjä, mm. Sibeliuksen *viulukonserton* alkuperäisversion sisältävästä levystään (1992). Orkesteri on esiintynyt lukuisilla musiikkifestivaaleilla, mainittakoon BBC Proms Lontoossa ja Valkeat yöt -festivaali Pietarissa. Orkesteri on esiintynyt myös mm. Amsterdamin Concertgebouw'ssa, Wienin Musikvereinissa ja Berliinin filharmoniaassa, ja lisäksi se on tehnyt konserttivialuista mm. Espanjaan, Japaniin, Saksaan, Yhdysvaltoihin ja Kiinaan. Japanilaiset kriitikot valitsivat Tokiossa esitetyn Sibeliuksen *Kullervon* vuoden 2003 parhaaksi klassisen musiikin esitykseksi Japanissa. Sinfonia Lahti järjestää Sibeliustalossa joka vuosi syyskuussa kansainvälisen Sibelius-festivaalin.

Osmo Vänskä nosti Sinfonia Lahden maailmanmaineeseen ylikapellimestarikaudellaan vuosina 1988–2008. Vuodesta 2003 lähtien hän on ollut Minnesotan orkesterin taiteellinen johtaja. Vänskä on myös toiminut mm. BBC:n skottilaisen sinfoniaorkesterin ylikapellimestarina ja Islannin sinfoniaorkesterin taiteellisena johtajana. Vänskä on viime vuosien aikana johtanut kaikkialla Euroopassa sekä Japanissa, Yhdysvalloissa ja Australiassa, mainittakoon mm. Berliinin filharmonikot, Lontoon filharmoninen orkesteri, BBC:n sinfoniaorkesteri, Yomiuri Nippon -sinfoniaorkesteri, Chicagon sinfoniaorkesteri, Clevelandin ja Philadelphian orkesterit ja Washingtonin kansallinen sinfoniaorkesteri. Vänskä on tehnyt lukuisia levytyksiä, joista lähes 60 Sinfonia Lahden kanssa BIS-levymerkille. Näiden joukossa on runsaasti Sibelius-levytyksiä, jotka ovat saaneet useita merkittäviä kansainvälisiä palkintoja (mm. *Gramophone* Award ja Cannes Classical Award). Vuonna 2001 Glasgow'n yliopisto nimitti Vänskän musiikin kunniatohtoriksi, ja touko-kuussa 2002 hänelle myönnettiin Royal Philharmonic Society Music Award tunnustuksena hänen ansioistaan Sibeliuksen ja Nielsenin musiikin tulkkina. Vuonna 2004 *Musical America* valitsi hänet vuoden kapellimestariksi. Syyskuussa 2005 Vänskä sai Sibelius-Seuran myöntämän Sibelius-mitalin perusteena hänen yhdessä Sinfonia Lahden kanssa tekemänsä pitkäjänteinen työ Sibeliuksen musiikin esittäjänä ja levyttäjänä, ja vuonna 2006 Finlandia Foundation palkitsi hänet Arts and Letters -palkinnolla.

LAHTI SYMPHONY ORCHESTRA

Photo: © Seppo J. J. Sirkka / Eastpress Oy

Jean Sibelius wurde 1865, nur wenige Monate nach dem Attentat auf Abraham Lincoln, geboren und starb 91 Jahre später, wenige Wochen, bevor der Start der *Sputnik 1* den Wettlauf im Weltall eröffnete. Er erlebte zwei Weltkriege und sah, wie sein finnisches Heimatland sich von einem etwas widerwilligen Großherzogtum des Russischen Reiches zu einer stolzen, unabhängigen Nation entwickelte, die es gar zum Gastgeber der Olympischen Spiele brachte. Er war *de facto* ein Botschafter Finnlands und zugleich einer seiner konkurrenzfähigsten Aktivposten – eine bemerkenswerte Leistung für einen Komponisten klassischer Musik. Seine Reputation beruht vor allem auf seinen sieben Symphonien, dem Violinkonzert und den Symphonischen Dichtungen, wenngleich auch seine Bühnenmusik großen Erfolg genoss. Er war ein sensibler Komponist von Liedern und Chorwerken sowie zahlreichen Miniaturen; auch die in jüngerer Zeit verstärkt ans Licht der Öffentlichkeit gekommene frühe Kammermusik erfreut sich großer Wertschätzung.

Die SACD beginnt mit der ***Karelia-Suite***, einer Auswahl von Sätzen aus einem patriotischen Gala-Abend mit *Tableaux vivants* (Lebenden Bildern) und Musik aus dem Jahr 1893 – mithin eines von Sibelius' frühesten Orchesterwerken. In den 1890er Jahren wurde die russische Herrschaft in Finnland zusehends repressiver, und solche Gala-Veranstaltungen waren der Ausdruck wachsenden Unmuts und Nationalbewusstseins der Finnen – und außerdem Highlights im gesellschaftlichen Leben Helsinkis. Bei diesem Anlass hatte die „Viipuri“ (Wiborg)-Studentenverbindung an der Universität Helsinki ein aufwändiges Historienspiel mit Szenen aus der Geschichte der Provinz Karelien organisiert. Das eröffnende *Intermezzo* mit seinen Fanfaren und dem Marsch im Mittelteil klingt so übermütig, dass man kaum glauben möchte, dass es ursprünglich die Steuereintreibung eines litauischen Fürsten im Jahr

1333 untermalte. Mit der melancholischeren *Ballade* unterhält ein Sänger 1446 auf der Burg Wiborg eine Versammlung von Edelmännern. Das darauf folgende *Alla marcia* porträtiert die Eroberung der Stadt Käkisalmi durch die Schweden im Jahr 1580. Die schiere Überschwänglichkeit der Außensätze mag jene überraschen, denen die ernstere Seite von Sibelius' Charakter vertrauter ist; tatsächlich aber zeigen auch etliche seiner im Jahrzehnt zuvor entstandenen Kammermusikwerke eine ähnlich heitere und frohgemute Sinnesart.

Die Symphonische Dichtung *Die Waldnymphe* vertritt zusammen mit *Der Schwan von Tuonela* und *Lemminkäinen zieht heimwärts* die sogenannte symbolistische Periode in Sibelius' Schaffen, obgleich sie auf sehr unterschiedlichen Inspirationsquellen basieren. *Die Waldnymphe* beruht auf einem Gedicht des schwedischen Dichters Viktor Rydberg (1828–1895) und existiert außerdem in einer kürzeren Fassung als Melodram für Sprecher und kleines Orchester. In episodischer Form berichtet es von den Geschicken eines fischen Helden namens Björn. Unterwegs zu einem Fest, wird er in einem Wald von Zwergen und Elfen vom Weg abgebracht und von einer Waldnymphe verführt. Doch indem er sich ihr hingibt, entsagt er aller menschlichen Liebe und muss voller Verzweiflung den Rest seines Lebens damit zubringen, ohne Trost dem Seufzen der Wälder zu lauschen. Die Symphonische Dichtung wurde am 17. April 1895 uraufgeführt, geriet aber nach wenigen Aufführungen zu Lebzeiten des Komponisten in Vergessenheit. Seit ihrer ersten modernen Aufführung durch Osmo Vänskä mit dem Lahti Symphony Orchestra im Jahr 1996 und der späteren Publikation wird sie in der ganzen Welt mit großem Beifall aufgenommen.

Der Schwan von Tuonela und *Lemminkäinen zieht heimwärts* entstammen beide der *Lemminkäinen-Suite*, einer Sammlung von vier Symphoni-

schen Dichtungen, die auf dem finnischen Nationalepos *Kalevala* basieren. Lemminkäinen erscheint hier als ein prahlerischer Held, der Züge des Don Juan trägt. Die 1896 uraufgeführte Suite ist zum Teil ein Ableger des Opernprojekts *Veneen luominen (Der Bootsbau)*, das Sibelius verwarf, nachdem er im Zusammenhang mit einem Bayreuth-Besuch im Jahr 1894 eine Art „Wagnerkrise“ durchgemacht hatte. Die *Lemminkäinen-Suite* erlebte mehrere Revisionen, und lange Zeit waren nur die beiden hier eingespielten Sätze, die sich von Anbeginn an als beliebte Konzertstücke erwiesen haben, veröffentlicht. *Der Schwan von Tuonela* mit seinem berühmten Englischhorn-Solo ist der schwermütige Klagegesang des majestätischen Schwans, der auf dem schwarzen Fluss um Tuonela, den Hades der finnischen Mythologie, gleitet. Sibelius war überaus fasziniert von großen Wandervögeln wie den Schwänen und den Kranichen; sie haben ihn hier wie andernorts zu Musik von großer Intensität inspiriert. Den Hintergrund von *Lemminkäinen zieht heimwärts* erläutert eine Anmerkung in der Partitur: „Von einer langen Reihe von Kriegen und Kämpfen erschöpft, entschließt sich Lemminkäinen, sein Heim wieder aufzusuchen. Er verwandelt seine Sorgen und Bekümmernisse in Streitrosse und begibt sich auf den Weg. Nach einer an Abenteuer reichen Fahrt gelangt er endlich in sein Heimatland, wo er die Stellen wiederfindet, welche so voll von Erinnerungen an seine Kindheit sind.“ 1921 äußerte sich Sibelius über den Charakter des Stücks folgendermaßen: „Ich finde, dass wir Finnen uns nicht schämen sollten, etwas mehr Stolz zu zeigen ... Lemminkäinen ist genauso gut wie der edelste Herzog. Er ist ein Aristokrat, zweifelsohne ein Aristokrat!“

Im Juni 1894 wurde eine neue *Improvisation für Orchester* von Sibelius bei einem Freiluftfest nahe Vaasa an der finnischen Ostküste uraufgeführt; im folgenden Frühling wurde das Werk überarbeitet und erhielt den neuen Titel

Frühlingslied. Mit seinen frischen, prachtvollen Melodien ist es eine seiner unbekümmertesten und zugänglichsten Symphonischen Dichtungen. Zu dem Stück existiert kein literarisches oder deskriptives Programm, vielmehr handelt es sich, wie bei dem früheren *En saga*, um den „Ausdruck eines Seelenzustands“. Die Musik schildert, so Sibelius' Freund und Gönner Axel Carpelan später, „die langsame, mühsame Ankunft des Frühlings im Norden sowie sehnsüchtige Melancholie“.

Sibelius' Schauspielmusik ist auf der vorliegenden SACD durch zwei kurze, für den Konzertgebrauch überarbeitete Stücke vertreten, die aus der 1903 komponierten Musik zu dem Schauspiel *Kuolema (Der Tod)* seines Schwagers Arvid Järnefelt stammen: ***Valse triste*** und ***Szene mit Kranichen***. Das Schauspiel, das am Finnischen Nationaltheater in Helsinki aufgeführt wurde, erlebte nur sechs Aufführungen (Jahre später wurde es in überarbeiteter Form wieder aufgenommen), doch *Valse triste* erlangte eine solche Popularität, dass man es alsbald nicht nur als Konzertstück eigenen Rechts, sondern auch in zahllosen Bearbeitungen in den Cafés und Salons der ganzen Welt hören konnte. Paavali, der Held des Stücks, ist in dieser Szene in den Schlaf gesunken, als er am Bett seiner Mutter Wache hält. Todkrank und im Fieberwahn erhebt sie sich von ihrem Sterbebett, um einen letzten Walzer mit dem Tod höchstpersönlich zu tanzen; Paavali erwacht und findet seine Mutter entschlafen. Obwohl *Valse triste* eines der beliebtesten Werke Sibelius' ist, verkaufte er es zu äußerst unvorteilhaften Konditionen an seinen Verleger, so dass sich der Erfolg für ihn selber kaum bezahlt machte. *Szene mit Kranichen* ist eine Umarbeitung der Nummern 3 und 4 der Schauspielmusik: Ein nahtloser, frei fließender Streichersatz umrahmt ein Klarinettenmotiv, das den Ruf der Kraniche darstellt. An dieser Stelle des Schauspiels schlafen Paavali und seine

Frau Elsa in einem Wald, als ein Schwarm Kraniche vorüberzieht; ein Vogel setzt sich ab und bringt ihnen ein Kind.

Wie die *Karelia-Suite* hat auch ***Finlandia*** seinen Ursprung in einer Musik für ein patriotisches Historienspiel – in diesem Fall in der sogenannten *Musik zu den Pressefeiern* aus dem Jahr 1899, deren großartiges Finale sie bildete. Das letzte der sechs Lebenden Bilder stellte Ereignisse und Personen des 19. Jahrhunderts dar und trug ursprünglich den Titel *Finnland wacht auf* (der Titel *Finlandia* geht auf einen Vorschlag Axel Carpelans zurück). Trotz der historischen Symbolik der Bilder griff Sibelius nicht auf traditionelle Weisen oder Volksmusik zurück; sowohl im Titel wie auch in der Musik spielt er auf das Chorlied *Herää Suomi (Finnland, erwache!)* von Emil Genetz (1852–1930) an. Nach der Aufführung des Historienspiels überarbeitete Sibelius den Schlussteil des Finales für die Publikation. *Finlandia* wurde rasch zu einem unbezwingbaren Symbol des finnischen Unabhängigkeitsgeists – so sehr, dass bereits der bloße Titel von den russischen Machthabern als zu provokant erachtet wurde. Bei einigen der frühen Aufführungen firmierte es daher als *Suomi (Finnland)*, *Vaterland*, *La Patrie* oder sogar einfach als *Impromptu*.

© **Andrew Barnett 2009**

Das **Lahti Symphony Orchestra** (Sinfonia Lahti) hat sich unter der Leitung von Osmo Vänskä (Chefdirigent von 1988–2008) zu einem der angesehensten Orchester Europas entwickelt. Künstlerischer Berater ist seit 2008 Jukka-Pekka Saraste; im Herbst 2011 übernimmt Okko Kamu das Amt des Chefdirigenten. Das Orchester residiert seit 2000 in der aus Holz erbauten Sibelius-Halle (deren international gerühmte Akustik von Artec Consultants, New

York, konzipiert wurde). Das Orchester hat zahlreiche herausragende CD-Projekte bei BIS vorgelegt, für die es mit zwei *Gramophone* Awards, dem Grand Prix du Disque der Académie Charles Cros, zwei Cannes Classical Awards und einem Midem Classical Award ausgezeichnet wurde. 2004 erhielt das Orchester eine Platin-Ehrung für seine CD „Sibelius – Music from Timo Koivusalo’s film“; daneben hat es mehrere Goldene Schallplatten erhalten, u. a. für die Einspielung der Originalfassung von Sibelius’ *Violinkonzert* (1992) sowie für „Finnish Hymns“ (2001). Das Orchester hat bei zahlreichen Festivals gespielt (u. a. bei den BBC Proms in London und den Weißen Nächten in St. Petersburg) wie auch in Amsterdam, im Wiener Musikverein und in der Symphony Hall von Birmingham. Konzertreisen haben es nach Deutschland, Russland, Spanien, Japan, China und in die USA geführt; im Jahr 2003 wurde die Aufführung von Sibelius’ *Kullervo* von japanischen Musikkritikern zum besten klassischen Konzert des Jahres gewählt. Alljährlich im September veranstaltet das Lahti Symphony Orchestra in der Sibelius-Halle ein International Sibelius Festival.

Osmo Vänskä wird für seine intensiven, dynamischen Aufführungen gelobt, für seine zwingenden, innovativen Interpretationen des traditionellen, zeitgenössischen und nordeuropäischen Repertoires und für das enge Verhältnis zwischen ihm und seinen Musikern. Von 1988 bis 2008 war er Chefdirigent des Lahti Symphony Orchestra und leistete einen maßgeblichen Beitrag zu dessen Entwicklung. Seit 2003 ist er Musikalischer Leiter des Minnesota Orchestra. Seine musikalische Laufbahn begann er als Klarinettist; einige Jahre lang war er Stellvertretender Solo-Klarinettist des Helsinki Philharmonic Orchestra. Nachdem er an der Sibelius-Akademie in Helsinki Dirigieren studiert hatte,

gewann er 1982 den Ersten Preis bei der Besançon International Young Conductor's Competition. Als Dirigent entwickelte er substantielle Beziehungen zu Orchestern wie der Tapiola Sinfonietta, dem Iceland Symphony Orchestra und dem BBC Scottish Symphony Orchestra. Seine zahlreichen Aufnahmen für BIS – darunter fast 60 CDs mit dem Lahti Symphony Orchestra – haben ihm höchste Anerkennung eingebracht. Osmo Vänskä ist ein überaus gefragter Gastdirigent bei den führenden Orchestern der Welt; regelmäßig arbeitet er mit dem London Philharmonic Orchestra, dem BBC Symphony Orchestra, dem Yomiuri Nippon Symphony Orchestra, dem Cleveland Orchestra, dem Philadelphia Orchestra und dem National Symphony Orchestra of Washington zusammen. Zu den Ehrungen und Auszeichnungen, die er erhalten hat, gehören die Pro Finlandia-Medaille, ein Royal Philharmonic Society Award, der Musical America's Conductor of the Year Award 2004, die Sibelius-Medaille 2005 und der Arts and Letters Award 2006 der Finlandia Foundation.

Jean Sibelius est né quelques mois à peine après l'assassinat d'Abraham Lincoln en 1865 et il mourut 91 ans plus tard, juste quelques semaines avant que le lancement de *Sputnik 1* ne mette en branle la course à l'espace. Il vécut les deux guerres mondiales et vit sa patrie, la Finlande, se développer d'un grand duché peu enthousiaste de l'empire russe en nation indépendante, et même accueillir les Jeux Olympiques. Il devint *de facto* un ambassadeur pour la Finlande de même que l'une de ses figures les plus remarquables – une réalisation exceptionnelle pour un compositeur de musique classique. Sa réputation repose principalement sur ses sept symphonies, concerto pour violon et poèmes symphoniques même si sa musique de scène remporta aussi un grand succès ; il écrivit des chansons et de la musique chorale avec grande sensibilité ainsi que de nombreuses miniatures ; de plus, ces dernières années, sa musique de chambre première est devenue mieux connue et beaucoup plus appréciée qu'avant.

Ce disque commence avec la *Suite Karelia*, un choix de pièces de concert tirées d'une soirée de gala patriotique avec des tableaux vivants et de la musique composée en 1893 (donc parmi les premières œuvres orchestrales de Sibelius). Dans les années 1890, le régime russe en Finlande devenait de plus en plus oppressant et de tels galas exprimaient l'ampleur grandissante du ressentiment et de la conscience nationale du peuple finlandais tout en étant des sommets de la vie sociale d'Helsinki. A cette occasion, l'Association des étudiants de Viipuri à l'université d'Helsinki avait monté un grand spectacle de scènes décrivant l'histoire de la province de Carélie. Avec ses fanfares et sa marche centrale, l'*Intermezzo* d'ouverture sonne si joyeux qu'il est difficile de croire qu'il décrivait originellement une levée d'impôts par un duc lithuanien en 1333. Dans la *Ballade* plus mélancolique, un chanteur divertit un

groupe de nobles au château de Viipuri en 1446. L'*Alla marcia* final montre la conquête de la ville de Käkisalmi par les Suédois en 1580. La pure exubérance des mouvements externes pourrait surprendre ceux qui sont plus familiers avec le côté sérieux du caractère musical du compositeur mais, en fait, beaucoup de sa musique de chambre de la décennie précédente avait montré une disposition tout aussi claire et enjouée.

Le poème symphonique *La Nymph des bois*, ainsi que *Le Cygne de Tuonela* et *Le Retour de Lemminkäinen*, représentent la période dite symboliste de Sibelius, quoiqu'ils tirent leur inspiration de sources très différentes. *La Nymph des bois* repose sur un poème de l'écrivain suédois Viktor Rydberg (1828–95) et elle existe aussi dans une version mélodramatique plus courte pour narrateur et orchestre aux forces réduites. De structure épisodique, l'œuvre raconte l'histoire d'un jeune héros fringant nommé Björn. En route pour une fête, Björn est attiré par des nains et des elfes à se perdre en forêt où il est séduit par une nymphe des bois. En se donnant à la nymphe cependant, il se prive de tout amour humain et, accablé de douleur, il doit passer le reste de sa vie, inconsolable, à écouter les soupirs des forêts. Le poème symphonique fut créé le 17 avril 1895 mais il tomba dans l'oubli après quelques exécutions du vivant de Sibelius. Depuis le triomphe de sa première exécution moderne par Osmo Vänskä et l'Orchestre Symphonique de Lahti en 1996, il a été publié, entendu et applaudi partout au monde.

Le Cygne de Tuonela et *Le Retour de Lemminkäinen* sont tous deux tirés de la *Suite de Lemminkäinen*, une suite de quatre poèmes symphoniques sur des récits de l'épopée nationale finlandaise, le *Kalevala*, où Lemminkäinen est un héros fanfaron dont le caractère renferme des éléments de Don Juan. Créée en 1896, la suite est partiellement tirée d'un projet d'opéra, *Veneen*

luominen (La Construction du Bateau) que Sibelius abandonna après avoir traversé une sorte de « crise de Wagner » suite à une visite à Bayreuth en 1894. La *Suite de Lemminkäinen* connut maintes révisions et, pendant plusieurs années, seuls les deux mouvements présentés ici furent publiés ; dès le début cependant, ils ont été d'excellentes pièces de concert. Avec son célèbre solo de cor anglais, *Le Cygne de Tuonela* est un lugubre chant funèbre décrivant le chant majestueux du cygne qui flotte sur la rivière noire autour de Tuonela, les Enfers de la mythologie finlandaise. Sibelius était particulièrement fasciné par les gros oiseaux migrateurs comme les cygnes et les grues et ici, comme ailleurs, ils lui inspirèrent d'écrire de la musique d'une grande intensité. Dans *Le Retour de Lemminkäinen*, selon une note dans la partition : « Epuisé après une longue série de guerres et de batailles, Lemminkäinen décide de rentrer chez lui. Il transforme ses soins et soucis en chevaux de bataille et il part. Après un voyage rempli d'aventures, il arrive finalement dans son pays natal où il redécouvre les endroits si remplis de ses souvenirs d'enfance. » En 1921, Sibelius décrivit ainsi le caractère de la pièce : « Je crois que nous, Finlandais, ne devrions pas avoir honte de montrer plus d'orgueil de soi... Lemminkäinen est tout aussi bon que le plus noble des comtes. Il est un aristocrate, indiscutablement un aristocrate ! »

En juin 1894, une nouvelle *Improvisation* pour orchestre fut jouée à un festival en plein air près de Vaasa sur la côte est de la Finlande ; le printemps suivant, la pièce fut révisée et renommée *Chanson de Printemps*. C'est l'un de ses poèmes symphoniques les plus complaisants et accessibles avec des mélodies carillonnantes et somptueuses. La pièce n'a pas de programme littéraire ou descriptif mais, comme l'antérieure *Une saga*, elle est « une expression d'état d'esprit ». Ainsi que l'observa plus tard l'ami et protecteur de Si-

belius, Axel Carpelan, la musique décrit « l'arrivée lente et laborieuse du printemps nordique et une mélancolie nostalgique. »

La musique de scène de Sibelius est représentée sur ce disque par deux petites pièces révisées pour le concert à partir de la partition qu'il fournit en 1903 pour la pièce *Kuolema (La Mort)* de son beau-frère Arvid Järnefelt, ***Valse triste*** et ***Scène avec Grues***. La pièce, mise en scène au Théâtre National Finlandais à Helsinki, ne fut donnée que six fois (elle fut révisée et ravivée quelques années plus tard) mais *Valse triste* se montra si populaire qu'elle fut rapidement entendue non seulement comme pièce de concert de son propre droit mais aussi, dans d'innombrables arrangements, dans des cafés et salons sur toute la surface du globe. Elle décrit une scène dans laquelle le héros de la pièce, Paavali, s'est endormi en veillant au chevet de sa mère. Mortellement malade et délirante, elle se lève de son lit de mort pour danser une dernière valse avec la Mort elle-même ; Paavali se réveille pour constater que sa mère est morte. Quoique *Valse triste* soit l'une des pièces les mieux aimées de Sibelius, il la vendit à son éditeur à des conditions très désavantageuses et la popularité de la pièce ne lui rapporta presque rien. ***Scène avec Grues*** est un arrangement des troisième et quatrième mouvements de la partition de théâtre ; son tissu sans coutures et coulant librement aux cordes encadre un motif de clarinette représentant l'appel des grues. Dans la pièce, pendant que Paavali et sa femme Elsa dorment dans une forêt, un vol de grues passe au-dessus d'eux et un oiseau, se détachant du groupe, leur apporte un bébé.

Comme la *Suite Karelia*, ***Finlandia*** provient d'un spectacle historique patriotique en 1899, appelé cette fois *Musique des Célébrations de la Presse*, de laquelle elle forme le grand finale. Le dernier des six tableaux décrivait des événements et personnages du 19e siècle et fut d'abord intitulé *Le Réveil de la*

Finlande (le titre *Finlandia* fut suggéré à Sibelius par Axel Carpelan). Malgré les images historiques des tableaux, Sibelius n'inséra pas de mélodies traditionnelles ou de musique populaire dans cette œuvre ; il fait allusion cependant, dans le titre et dans la musique, à la chanson pour chœur *Herää Suomi* (*Réveille-toi, Finlande*) d'Emile Genetz (1852–1930). Après le spectacle, Sibelius apporta de légères révisions à la section finale de la pièce avant sa publication. *Finlandia* acquit rapidement une position invincible comme symbole de l'esprit indépendant de la Finlande à un point tel que les autorités russes considéraient son titre à lui seul comme trop provocateur. Pour quelques-unes des premières exécutions, on l'afficha donc comme *Suomi* (*Finlande*), *Vaterland* (*Mère patrie*), *La Patrie* ou même simplement *Impromptu*.

© **Andrew Barnett 2009**

Sous la direction d'Osmo Vänskä (chef principal de 1988 à 2008), l'**Orchestre symphonique de Lahti** (Sinfonia Lahti) est devenu l'un des plus remarquables de l'Europe. Depuis l'automne 2008, le conseiller artistique de l'orchestre est Jukka-Pekka Saraste alors qu'à l'automne 2011, Okko Kamu prendra le poste de chef principal. Depuis 2000, l'orchestre a élu domicile à la salle Sibelius. En bois, son acoustique d'Artec Consultants de New York jouit d'une renommée internationale. La formation a entrepris plusieurs grands projets d'enregistrements pour BIS, gagnant deux *Gramophone Awards*, le Grand Prix du Disque de l'Académie Charles Cros, deux « Prix Classique de Cannes » et un Midem Classical Award. En 2004, l'orchestre gagna un disque de platine pour son enregistrement « Sibelius – Music from Timo Koivusalo's film » ; il possède aussi plusieurs disques d'or dans sa collection, par exemple

pour ses enregistrements de la version originale du *Concerto pour violon* (1992) de Sibelius et de « Finnish Hymns » (2001). L'ensemble a joué à de nombreux festivals de musique dont les Proms de la BBC à Londres et le festival des Nuits Blanches à St-Petersbourg. Il s'est produit à Amsterdam, au Musikverein à Vienne et au Symphony Hall à Birmingham en plus d'avoir fait des tournées en Allemagne, Russie, Espagne, Chine, au Japon et aux Etats-Unis. En 2003, les critiques de musique japonais élurent l'exécution de *Kullervo* de Sibelius meilleur concert classique de l'année au Japon. Chaque septembre, l'Orchestre symphonique de Lahti organise un Festival international Sibelius à la salle Sibelius.

Applaudi pour ses exécutions intenses et dynamiques, ses interprétations irrésistibles et innovatrices des répertoires standard, contemporain et nordique et le lien étroit qu'il établit avec les musiciens de l'orchestre qu'il dirige, **Osmo Vänskä** fut, de 1988 à 2008, chef principal de l'Orchestre symphonique de Lahti au développement duquel il a grandement contribué. Il est directeur musical de l'Orchestre du Minnesota depuis 2003. Il a commencé sa carrière comme clarinettiste, occupant le poste de premier clarinettiste assistant pendant plusieurs années à l'Orchestre philharmonique d'Helsinki. Après avoir étudié la direction à l'Académie Sibelius à Helsinki, il gagna le premier prix du Concours international de Besançon pour jeunes chefs d'orchestre en 1982. Sa carrière de chef lui a apporté des engagements importants avec par exemple la Sinfonietta Tapiola, l'Orchestre symphonique de l'Islande et l'Orchestre symphonique écossais de la BBC. Ses nombreux enregistrements pour BIS – dont presque une soixantaine de disques avec l'Orchestre symphonique de Lahti – continuent de s'attirer les louanges de tous.

Entretemps, Vänskä est constamment demandé comme chef invité sur la scène internationale et il dirige régulièrement l'Orchestre philharmonique de Londres, l'Orchestre symphonique de la BBC, l'Orchestre symphonique Yomiuri Nippon, l'Orchestre de Cleveland, l'Orchestre de Philadelphie et l'Orchestre symphonique national de Washington. Parmi les nombreux mérites et honneurs qu'il a gagnés, nommons la médaille Pro Finlandia, un prix de la Société philharmonique royale, le prix Musical America's Conductor of the Year en 2004, la médaille Sibelius en 2005 et le prix de la Fondation Finlandia des Arts et Lettres en 2006.

The music on this Hybrid SACD can be played back in Stereo (CD and SACD) as well as in 5.0 Surround sound (SACD).

Our surround sound recordings aim to reproduce the natural sound in a concert venue as faithfully as possible, using the newest technology. In order to do so, all five channels are recorded using the full frequency range, with no separate bass channel added: a so-called 5.0 configuration. If your sub-woofer is switched on, however, most systems will also automatically feed the bass signal coming from the other channels into it. In the case of systems with limited bass reproduction, this may be of benefit to your listening experience.

RECORDING DATA

- Recording:** November 2006 and May 2007 at the Sibelius Hall, Lahti, Finland
Producer: Robert Suff
Sound engineer: Hans Kipfer
- Equipment:** Neumann microphones; Stagetec Truematch microphone preamplifier and high resolution A/D converter; MADI optical cabling; Yamaha 02R96 digital mixer; Sequoia Workstation; Pyramix DSD Workstation; B&W Nautilus 802 loudspeakers; STAX headphones
- Post-production:** Editing: Elisabeth Kemper, Bastian Schick, Nora Brandenburg, Christian Starke
Mixing: Hans Kipfer
- Executive producer:** Robert Suff

BOOKLET AND GRAPHIC DESIGN

- Cover text: © Andrew Barnett 2009
Translations: Teemu Kirjonen (Finnish); Horst A. Scholz (German); Arlette Lemieux-Chéné (French)
Front cover photograph: © Westend61 / Masterfile / Scanpix
Photograph of Osmo Vänskä: © Eric Moore
Typesetting, lay-out: Andrew Barnett, Compact Design Ltd, Saltdean, Brighton, England

BIS recordings can be ordered from our distributors worldwide.
If we have no representation in your country, please contact:
BIS Records AB, Stationsvägen 20, SE-184 50 Åkersberga, Sweden
Tel.: +46 8 544 102 30 Fax: +46 8 544 102 40
info@bis.se www.bis.se

BIS-SACD-1645 © & © 2009, BIS Records AB, Åkersberga.

Osmo Vänskä

BIS-SACD-1645